

Skolresan 230 - 2030

Kommunstyrelsens analys år 2025

Stabsavdelningen

ÖSTRA
GÖINGE

Innehållsförteckning

Skolresan 230 - 2030	1
1 Inledning	3
1.1 Göingemodellen	3
1.2 Mål- och resultatplan	3
2 Resultatrapport Skolresan 230 - 2030	4
3 Analys	5
3.1 Mål- och resultatplanen 2024 – 2027 avseende En bra start i livet	5
3.2 Kommunstyrelsens analys	7
3.2.1 Politisk analys av resultatrapporten Skolresan 230 – 2030 inklusive återkoppling	7
4 Uppföljning och utvärdering	13
4.1 Modell för uppföljning och utvärdering	13
4.2 Syfte och metod vid utvärdering av resultatrapport	14
5 Övergripande dokument	15
5.1 Styrande dokument för området En bra start i livet	15
5.1.1 Kommunfullmäktigenivå	15
5.1.2 Kommunstyrelsenivå	15
5.1.3 Kommunfullmäktige avseende En bra start i livet	15
5.1.4 Kommunstyrelsen avseende En bra start i livet	15

1 Inledning

1.1 Göingemodellen

Östra Göinge kommun står inför ständiga utmaningar och kraven är många på service, högre kvalitet och bättre resultat. Dessa krav kommer från medborgare och företag i Östra Göinge, men också från staten och dess myndigheter. Allt måste i sin tur förverkligas utifrån tydliga prioriteringar och begränsade resurser. För att klara detta krävs en organisation i utveckling med tydligt fokus på ständiga förbättringar där både målstyrning samt uppföljning och utvärdering är viktiga komponenter.

Göingemodellen utgår från en övergripande vision och till den kopplas sedan tydliga av politiken fastställda prioriterade områden. Dessa områden finns tydligt utpekade i den av kommunfullmäktige antagna Mål- och resultatplanen. Utifrån denna plan och en del andra antagna dokument utarbetar förvaltningen årligen en planering med hänsyn tagen till fastställda politiska prioriteringar.

Mål- och resultatplanen är politikens viktigaste styrande dokument. Den utarbetas för att gälla under en fyra års period och börjar gälla andra året efter det allmänna valet.

1.2 Mål- och resultatplan

I den Mål- och resultatplan som gäller för åren 2024 – 2027 har politiken lyft fram fem prioriterade områden;

- Vägen till livskvalitet
- En bra start i livet
- Vägen till arbete
- Det goda åldrandet
- Attraktiva byar

För ytterligare information om uppföljning och utvärdering samt styrande dokument hänvisas till avsnitten 4 och 5 i denna analys.

2 Resultatrapport Skolresan 230 - 2030

Med den framlagda resultatrapporten för området – En bra start i livet - vill den kommunala förvaltningen skapa:

- transparens av hur väl kommunen lever upp till olika krav
- lärande och utveckling
- underlag för framtida prioriteringar

Inom ramen för utmaningsområdet är det en verksamhet som i första hand berörs:

- Utbildning

Resultatrapporten har fokus på tre områden utifrån området En bra start i livet:

- Läsning
- Framtidsdrömmar
- Trygg och säker skola
- Nuläge (Resultat)

Utöver detta redovisas i rapporten skilda aspekter rörande omvärldsanalys och möjligheter och utmaningar i arbetet med att höja måluppfyllelsen.

3 Analys

3.1 Mål- och resultatplanen 2024 – 2027 avseende En bra start i livet

I detta avsnitt presenteras de delar i Mål- och resultatplanen 2024 - 2027 som berör området En bra start i livet. För djupare insikt rörande vad som finns i övriga aktuella dokument hänvisas till avsnitt 5.

Inom det prioriterade området En bra start i livet lyfts följande fram.

Resultatmålet

År 2027 har skolresultaten för eleverna i Östra Göinge ökat genom skolresan ”Tvåhundra trettio 2030”

I Östra Göinge ska alla barn och unga må bra och känna framtidstro. Genom att arbeta förebyggande och stödjande utifrån barnets, ungdomens och familjens bästa skapas goda förutsättningar för en bra start i livet. För kommunens långsiktiga utveckling är goda skolresultat helt avgörande för att åstadkomma en tydlig framtidstro och år 2030 är målsättningen att den genomsnittliga meritvärdespoängen ska vara 230 poäng i årskurs 9. Bättre skolresultat attraherar nya invånare till kommunen samtidigt som stoltheten växer över elevernas ökade skolresultat. Ungdomarnas vägar breddas till vidare studier på gymnasium, högskola och universitet och vidare ut på arbetsmarknaden.

Pedagogiskt ansvar och ledarskap

Samtliga ledare inom skolans organisation har ett uttalat ansvar för att säkerställa att eleverna har goda förutsättningar för att höja sina skolresultat. Detta kräver ett tydligt och engagerat ledarskap som kännetecknas av närvaro, initiativtagande och mod att visa vägen för att åstadkomma skillnad. Skolledare måste ha kunskap och kompetens att förmedla det pedagogiska uppdraget så att medarbetarna kan omsätta uppdraget till insatser som ger resultat för eleverna. Utifrån ett arbetssätt med tydliga roller och arbetsformer utvecklas elevernas skolresultat i en positiv riktning.

Lärarens betydelse och undervisningens kvalitet

Den viktigaste resursen för att eleverna ska nå kunskapskraven i skolan är läraren. Fokus måste ligga på att hålla hög kvalitet på undervisningen och att utöva ett gott ledarskap i klassrummet. Utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vågar läraren prova nya arbetssätt i sin strävan efter ständiga förbättringar för elevernas prestationer. Att ta del av nya rön och forskningsresultat genom omvärldsbevakning måste vara ett levande inslag i det kontinuerliga arbetet.

Lärarens kunskaper och kompetens är ett viktigt bidrag till undervisningens kvalitet. Varje lärare ska få de förutsättningar som krävs i form av kompetensutveckling, kollegialt lärande och stöd för att kunna bidra till att eleverna i högre utsträckning lyckas nå upp till betygsgraderkravens krav.

Grunden för kunskapsutvecklingen och nyckeln till högre skolresultat ligger inom området läsning och läsförståelse. Att eleverna lär sig läsa tidigt är en förutsättning för att elevernas resultat i övriga ämnen ska höjas under resterande tid i skolan. I det läsfrämjande arbetet spelar biblioteken en viktig roll.

Trygghet, tillit, ordning och reda i skolan

Trygghet och tillit är grundläggande faktorer i skolan för att eleverna ska ha möjlighet att uppnå goda skolresultat. Att ordning och reda präglar närvaron i klassrummen och i skolans övriga miljöer är av stor betydelse. En god lärmiljö är en förutsättning för lärarens undervisning och resulterar i en positiv utveckling för eleverna. All personal på en skola delar ansvaret för att skapa en stimulerande lärmiljö. Genom tydliga regler och ett gemensamt ansvarstagande bland all skolpersonal skapas trygghet för eleverna i att skolans vuxna agerar och stärker beteenden som gynnar goda skolresultat.

Samarbete mellan övriga kommunala verksamheter

För att förbättra skolresultaten i Östra Göinge kommun och ge alla barn och ungdomar kunskaper som rustar dem för livet, är ett gott samarbete mellan samtliga kommunala verksamheter viktigt. Utöver personalen inom förskola, grundskola och gymnasium behövs ett aktivt samarbete med socialtjänst, hälsa och omsorg, kultur och fritid, fastighet, måltidsenhet och lokalförhållanden med flera, utifrån dessa medarbetares professionella kompetenser. Allas insatser bidrar till barnens och ungdomarnas skolresa och förbättrade skolresultat.

Goda livsvillkor i hemmet

För att nå goda kunskapsresultat behöver arbetet i förskolan och skolan vila på goda livsvillkor för barnet. Alla föräldrar har en skyldighet att ge sina barn en uppväxt under trygga och säkra förhållanden. Barn behöver uppleva att de blir sedda och bekräftade, har inflytande över sina liv och ingår i en positiv, social gemenskap. Ett gott välbefinnande hos barnet är en förutsättning för ett fungerande vardagsliv med god livskvalitet.

Samarbete på bredden i samhället

Skolan bär ett tungt ansvar för att höja elevernas skolresultat, men skolan kan trots allt inte göra allt. Utanför skoltiden har barn och unga flera olika kontakter som behöver mobiliseras för att hjälpa till att betona skolarbetets betydelse. Föräldrar och familjemedlemmar, personer aktiva i föreningar och ideella organisationer liksom representanter för lokala företag är exempel på personer som behöver ha ett gott samarbete med skolan.

En meningsfull fritid ger goda förutsättningar för en sund och trygg livsstil som har en positiv inverkan på skolresultaten och på livet. Genom ett brett samarbete kring våra unga kan goda förutsättningar skapas för att stimulera eleverna till hälsosamma levnadsvanor. Det kan exempelvis handla om en fysiskt aktiv livsstil, hälsosamma matvanor och avhållsamhet från droger. Elevernas nyfikenhet på arbetsliv, företagande och entreprenörskap behöver också stimulans och kan med fördel börja tidigt. Redan mindre barn funderar över framtida yrkesval, men kontakten behövs naturligtvis hela skoltiden igenom. Här är kopplingen mellan skola, organisationer och näringsliv extra viktig.

Genom ett brett engagemang skapas en positiv inställning till utbildning bland alla göingar. Nya mötesformer och förbättrade kommunikationskanaler är nödvändiga för att bjuda in till ett ökat engagemang från föräldrar och andra viktiga vuxna, kring barn och unga i Östra Göinge. I denna kontakt behöver utbildningens värde betonas och samsyn skapas mellan barn, unga och vuxna kring att goda skolresultat leder till ökade möjligheter att få en gymnasieutbildning och på sikt ett stimulerande och intressant arbete.

3.2 Kommunstyrelsens analys

3.2.1 Politisk analys av resultatrapporten Skolresan 230 – 2030 inklusive återkoppling

Inledning

Resultatutskottet har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att analysera förvaltningens resultatrapport Skolresan 230–2030. Syftet är att, utifrån ett politiskt perspektiv, bedöma hur väl Skolresan svarar mot de uppsatta målen, identifiera styrkor och utvecklingsområden samt lämna inspel för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Resultatrapporten har utformats med utgångspunkt i ett antal specifika frågeställningar. Dessa rör bland annat om planen för Skolresan har reviderats sedan starten, hur förvaltningen arbetar med att säkra kvaliteten under politiskt givna ramar, vilka effekter som följer av ett minskat barn- och elevantal, samt vilka hinder och möjligheter som finns i arbetet med ökad måluppfyllelse. Även denna politiska analys utgår från dessa frågeställningar, och förhåller sig till resultatrapportens innehåll i relation till tidigare politiska intentioner – särskilt de som uttryckts i skolberedningens slutrapport.

Bakgrunden till Skolresan är de långvarigt låga skolresultaten i kommunen. Som ett svar inleddes en långsiktig satsning för att stärka undervisningskvalitet, framtidstro och elevers faktiska skolprestationer, med målet att nå ett genomsnittligt meritvärde på 230 poäng till år 2030.

Analysen bygger på en helhetssyn där både mätbara resultat och mer kvalitativa faktorer – som elevers motivation, studiero och tillit till skolan – vägs in. Den genomförs också i en tid där skolan påverkas av yttre omständigheter såsom nationella reformer, demografiska förändringar och ökade krav på beredskap. I detta sammanhang blir det avgörande att kommunen håller fast vid det man kan påverka: kvaliteten i den undervisning eleverna möter varje dag.

Mot denna bakgrund redovisar resultatutskottet i det följande sin politiska analys av Skolresan 230–2030.

Omvärldspåverkan

Förändringar i skolan väcker ofta debatt, och det är inte ovanligt att nya statliga reformer möts med viss skepsis – särskilt när de upplevs som ytterligare krav på redan hårt belastade verksamheter. Men förändringar kan också innebära nya möjligheter. I det här fallet ser kommunstyrelsen flera av de kommande reformerna som värdefulla verktyg som kan ge draghjälp i Skolresan.

Den nya läroplanen, med mer konkreta och tydliga kunskapskrav, stärker förutsättningarna för likvärdig undervisning och en gemensam målsättning i hela landet. Det nationella frånvaroregistret skapar bättre förutsättningar för uppföljning, resursprioritering och strategiska jämförelser – något som både förvaltningen och kommunstyrelsen har efterfrågat under flera år som ett viktigt verktyg i det systematiska kvalitetsarbetet.

Kommunstyrelsen ser även mycket positivt på de föreslagna begränsningarna i skärmanvändning i förskolan, där de nya riktlinjerna ligger i linje med vad folkhälsoberedningen i kommunen uppmärksammat som en viktig fråga. Slutligen vill kommunstyrelsen lyfta fram betänkandet *bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan* (SOU 2025:8), där man betonar rektorns och lärarens ansvar som ledare. Det är en dimension av skolutvecklingen som utgör en tydlig politisk prioritering och som bedöms

behöva en mer framträdande roll i det lokala utvecklingsarbetet. Sammantaget finns potential att dessa förändringar stödjer våra egna mål och insatser inom Skolresan.

Oavsett vilka förändringar som sker i omvärlden – politiska beslut på nationell nivå, demografiska skiften eller säkerhetspolitiska kriser – så kvarstår en sak: kommunens ansvar för den tid barn och unga tillbringar i våra verksamheter. Det är i mötet mellan elev och undervisning som vi har störst möjlighet att påverka framtiden. Därför behöver vår utgångspunkt vara tydlig: även när vi inte kan styra över allt, kan vi påverka det viktigaste.

Vårt fokus måste ligga på undervisningens kvalitet; det viktigaste vi kan göra är att säkerställa hög undervisningskvalitet i klassrummet. Hur ger vi varje lärare rätt förutsättningar att möta eleverna med tydlighet, ledarskap och tilltro? Hur säkerställer vi att det lokala skolsystemet är robust och motståndskraftigt, även i tider av förändring?

För detta krävs att läraren får rätt förutsättningar att utöva ett professionellt ledarskap. Hur arbetar skolorna med strukturer som säkerställer att undervisningen börjar i tid, att förväntningar är tydliga, att eleverna har utrustning vid lektionsstart, att det finns ett likartat språkbruk kring ordning och bemötande? Här finns ett utvecklingsområde kopplat till skolans inre arbete och ledarskapsutveckling – både för lärare och rektorer.

Läsning

Resultatutvecklingen inom området läsning utgör ett av de mest glädjande inslagen i hela Skolresan. Att elevernas resultat på bara ett läsår har lyfts från att ligga under rikssnittet till att överstiga det nationella genomsnittet är mycket anmärkningsvärt och visar på styrkan i ett systematiskt, väl samordnat och långsiktigt arbete.

Framgångarna kan härledas till en rad tydliga faktorer: ett systematiskt arbetssätt, vetenskapligt förankrade metoder, strukturerad uppföljning, kollegialt lärande och gemensamma ramar från förskola till lågstadium. Tillsammans har dessa delar skapat stabilitet och riktning i utvecklingsarbetet och lagt grunden för en tydlig förbättring av elevernas läsförmåga.

Mot bakgrund av detta bör erfarenheterna inom läsning tjäna som inspiration för det fortsatta arbetet inom Skolresans övriga prioriterade områden – framtidsdrömmar samt trygg och säker skola. Det finns skäl att överväga hur liknande arbetssätt kan etableras även där, med ambitionen att skapa samma tydlighet, förankring och genomslag i resultaten.

Frågan är nu hur det framgångsrika arbetssättet kring läsning kan inspirera och överföras till andra prioriterade områden, såsom framtidsdrömmar och studiero – men också hur det kan breddas till att omfatta fler ämnen än svenska. Kommunstyrelsen bedömer att detta är en nyckel för att förstärka och sprida effekterna av Skolresan.

Trygg och säker skola

Begreppen trygghet och studiero nämns ofta tillsammans när skolans arbetsmiljö diskuteras. Att särskilja trygghet och studiero är inte bara en fråga om begreppsförståelse, utan en nödvändighet för att kunna analysera skolans utvecklingsbehov och träffsäkert rikta insatser. Trygghet handlar i första hand om värdegrund, respektfulla relationer och ett klimat fritt från kränkningar – aspekter som i sig är viktiga men som inte automatiskt leder till förbättrat lärande. Studiero, däremot, är i dag ett självständigt definierat begrepp i skollagen, med en tydlig koppling till undervisningens kvalitet, lärarens ledarskap och skolans arbete med stödinsatser. Det är dock tydligt att förvaltningens fokus i dokumentet i hög grad ligger på trygghet, medan politikens ursprungliga prioritering – formulerad i skolberedningens arbete – har varit att stärka studieron i klassrummet. Den betoning som läggs på trygghetsfrågor riskerar att skymma det som i själva verket är mest avgörande för elevernas lärande –

studieron. Enligt skolberedningens rapport framgår att elever generellt känner sig trygga i skolan, något som bekräftas av både statistik och elevdialoger. Däremot konstateras att bristande studiero är ett genomgående problem på i stort sett samtliga skolor, med stök både i klassrum och korridorer. En god ordning och studiero är, enligt skolberedningens bedömning, en grundförutsättning för att undervisningen ska leda till faktisk kunskapsutveckling och förbättrade skolresultat – något som också bekräftas i skolenkäterna som redovisas i kvalitetsrapporterna.

Mot den bakgrunden framstår det som angeläget att förvaltningen tydliggör hur de politiska intentionerna har tolkats och omsatts i det operativa arbetet, särskilt i ljuset av Skolinspektionens återkommande påpekanden om vikten av att skilja trygghet och studiero åt – både som analytiska verktyg och organisatoriska utgångspunkter. Om inte denna distinktion upprätthålls riskerar insatserna att hamna snett i förhållande till det politiska uppdraget och missa att adressera ett av de mest centrala hinder som elever och lärare i dag upplever i undervisningsmiljön.

För att skolorna ska kunna arbeta systematiskt med att förbättra studieron krävs därför ett liknande angreppssätt som det som tillämpats inom läsningen. På samma sätt som screeningar har skapat struktur, ansvarsfördelning och uppföljning, bör arbetet med studiero ges ett övergripande grepp.

Handboken *Trygg och säker skola* utgör ett viktigt stöd i skolornas arbete med trygghetsfrågor och är ett välkommet initiativ. Samtidigt konstaterar kommunstyrelsen att dokumentet i huvudsak fokuserar på akuta händelser och reaktiva åtgärder, medan ett mer utvecklat innehåll kring ordinarie undervisningstid och förebyggande insatser för studiero saknas. Det handlar exempelvis om gemensamma strukturer som förebygger oönskade beteenden i klassrummet – att lektioner startar i tid, att det finns tydliga ramar för hur undervisningen bedrivs, och att vissa grundläggande principer är självklara för både elever och personal.

I handboken återfinns gemensamma ordningsregler, men kommunstyrelsen noterar att dessa i praktiken ofta framstår mer som generella förhållningssätt än faktiska regler. Hur dessa konkretiseras på respektive skola och hur man säkerställer efterlevnaden är oklart. I detta avseende finns anledning att beakta Skolinspektionens rekommendationer, där vikten av gemensamma och kända strukturer inom organisationen betonas. Det handlar inte enbart om att ha regler, utan om att skapa likartade, tydliga och evidensbaserade arbetssätt som eleverna förstår och kan förhålla sig till – ett ansvar där rektorns roll i att leda och säkerställa enhetlighet inte kan nog betonas.

Kommunstyrelsen noterar att samtliga årskurser uppvisar svaga resultat vad gäller studiero och motivation, och att resultaten successivt försämrar ju högre upp i skolåren man kommer. Särskilt bekymmersamt är att kvalitetsrapporten även visar en tydlig försämring i årskurs F–3 – trots att stora delar av Skolresans resurser och insatser riktats mot just de tidiga skolåren. Det är i denna fas som grunden för skolgången läggs, både vad gäller kunskapsutveckling och relationen till lärande. Därför är det av största vikt att arbetet med trygghet och studiero fungerar väl redan i de lägre årskurserna, så att de positiva effekterna av Skolresan inte tappar kraft innan de hunnit få genomslag i högre stadier.

Begreppet tillgänglig undervisning återkommer i resultatrapporten, både under delområdena framtidsdrömmar och trygg och säker skola. Kommunstyrelsen ser ett behov av att förtydliga hur begreppet definieras av förvaltningen och hur det omsätts i praktiken. I nuläget är det oklart hur innebörden skiljer sig mellan de olika kontext där det används.

Framtidsdrömmar

Elevernas motivation och självbild i relation till skolarbetet är avgörande för skolresultaten. Det är därför positivt att resultatrapporten uppmärksammar vikten av att eleverna förstår var de befinner sig i sin kunskapsutveckling och vad som krävs för att nå högre betyg. Den typen av tydlighet kan spela en central roll för att skapa framtidstro och öka den inre motivationen. Samtidigt bör det framgå tydligare hur dessa arbetssätt påverkar elevernas motivation i praktiken, särskilt i ljuset av kvalitetsrapportens resultat som visar att många elever i årskurs 4–9 inte upplever att skolarbetet gör dem mer motiverade att lära eller att lärarna får dem att tro på sig själva.

Det är också värt att notera att personalen generellt ger en mer positiv bild än eleverna själva vad gäller lärarnas förmåga att motivera eleverna, samt elevernas delaktighet, vilket tyder på en betydande skillnad i upplevelsen av skolmiljön. Denna diskrepans understryker behovet av att fördjupa förståelsen för elevernas perspektiv och att kontinuerligt utvärdera hur de insatser som görs verkligen tas emot och upplevs.

I delområdet Framtidsdrömmar nämns flera insatser som syftar till att stärka elevernas känsla av sammanhang och framtidstro, däribland arbetsmarknadskunskap och Skol IF. Dessa är goda exempel på hur man kan skapa praktiska och engagerande sammanhang för eleverna, där teori kopplas till verklighet och där elever får möjlighet att utvecklas som individer. Skol IF fungerar exempelvis både som en inkluderande fritidsverksamhet och som en plantskola för framtida ledare.

Men även dessa insatser riskerar att bli beroende av enskilda anställda, snarare än av strukturer som är förankrade i organisationen. Tidigare har det funnits ett gott samarbete med näringslivsenheten, som upplevdes som ”något annat än en teorilektion” – en form av undervisning som många elever uppskattar. Ett fortsatt och fördjupat samarbete med näringsliv och föreningsliv, förankrat i långsiktiga strukturer, kan därför vara en väg framåt. Här behöver förvaltningen ställa sig frågan: Hur kan den lokala arbetsmarknaden konkret bli en del av elevernas framtidsbild – och vilka andra vägar kan vi skapa?

Utöver detta finns skäl att fundera på hur goda prestationer kan synliggöras och belönas – ett tema som lyfts i skolberedningens slutrapport. Historiskt har premier och utmärkelser vid goda skolresultat fungerat som motivation för många elever. Att återinföra någon form av erkännande eller uppmärksamhet för elever som gjort stora framsteg eller nått sina mål skulle kunna vara en relativt enkel, men betydelsefull åtgärd för att lyfta fram positiva exempel och stärka framtidstron.

Sammanfattningsvis är det tydligt att det pågår ett engagerat och värdefullt arbete inom ramen för Framtidsdrömmar. Men för att det ska få genomslag krävs att insatserna är systematiskt förankrade, att de svarar mot elevernas faktiska behov och att de kopplas tydligare till den motivation och inspiration som politiken velat främja. Ett strukturerat stöd till lärare – för att uppmuntra kreativitet, nytänkande och tillit till det egna ledarskapet – kan också vara ett viktigt steg i rätt riktning.

Slutsatser och det fortsatta arbetet

Skolresan har på kort tid byggt ett stabilt fundament – inte minst inom området läsning, där det systematiska arbetet redan gett påtagliga resultat. Kommunstyrelsen ser också med tillförsikt på hur hela förvaltningen ställt om och kraftsamlat för att sätta skolan främst. Det märks i verksamheten och det märks i att fler delar av organisationen nu samverkar kring skolans uppdrag. Det är rätt väg.

Samtidigt är det viktigt att understryka att de verkliga effekterna av många insatser ännu ligger framför oss. Eftersom merparten av arbetet hittills varit riktat mot förskola, förskoleklass och lågstadium, förväntas inte någon omedelbar förändring av meritvärdet i årskurs 9. Det är en rimlig prioritering – särskilt eftersom vi redan ser framgångar i de lägre årskurserna. Men det förutsätter att de positiva resultaten följer med upp genom årskurserna. Det goda arbetet får inte förlora kraft när eleverna når högstadiet, där utmaningar som låg motivation, svag studiero och andra undervisningsmiljöer ofta gör sig gällande. All förändringsresa kan inte ske enbart i de tidiga skolåren – även om dessa är avgörande för att lägga grunden.

Det systematiska arbetet, inklusive ökad uppföljning och analys, börjar märkas även utifrån. Den röda tråden i utvecklingsarbetet är tydligare, och förvaltningens helhetsgrepp – där hela organisationen tänker skola först – är ett styrkebesked. Samtidigt behöver det betonas att samverkan, elevhälsa och inspiration aldrig får bli substitut för det allra viktigaste: undervisningstiden och dess kvalitet. Det är i klassrummet förändringen sker, och det är där elevernas framtid formas.

Att upprätthålla kvalitet och likvärdighet i undervisningen framöver kommer att kräva svåra beslut, inte minst i takt med att elevunderlaget minskar och ekonomin stramas åt. Exempelvis är det tidigare tvålärarsystemet inte längre möjligt på många enheter, vilket ställer högre krav på undervisningsorganisation och pedagogiskt ledarskap. I ljuset av detta kan det finnas anledning att diskutera skolstrukturens långsiktiga hållbarhet. Finns det en optimal storlek på skolenheter, där man får skalfördelar utan att tappa närhet och elevfokus? Den frågan behöver sannolikt lyftas i samband med andra strategiska överväganden, exempelvis översiktsplanering och lokalförsörjning.

Samtidigt påverkas kommunen av faktorer man inte råder över. Nya statliga reformer, krav på krisberedskap och säkerhet, samt förändrade demografiska och sociala förutsättningar kräver kontinuerlig anpassning. Här välkomnar kommunstyrelsen de förändringar som föreslås från nationell nivå – inte minst vad gäller läroplaner, skärmanvändning och studiero. Men det måste samtidigt vara tydligt vilka prioriteringar som görs.

I det fortsatta arbetet behöver vi också bättre förstå hur eleverna upplever skolan. Kvalitetsrapporter visar återkommande på en skillnad i uppfattningen mellan personal och elever, särskilt vad gäller motivation, trygghet och studiero. För att arbetet med Skolresan ska vara förankrat och träffsäkert behöver elevperspektivet ha en självklar plats i såväl analys som i åtgärder.

I sammanhanget är det även relevant att belysa hur avvikelser mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 kvalitetssäkras, särskilt i en kommun där en relativt stor andel elever får högre slutbetyg än sina resultat på nationella prov. Detta väcker viktiga frågor om likvärdig bedömning, betygssättningens legitimitet och hur elevernas faktiska kunskapsutveckling fångas. En tydlig och transparent hantering av dessa skillnader är avgörande för att upprätthålla förtroendet för betygssystemet – både bland elever, vårdnadshavare och vidare utbildningsinstanser – och för att säkerställa att insatser inom Skolresan utvärderas mot rättvisande resultat.

Skolresan har kommit långt. Men det är först när undervisningskvaliteten i klassrummet förbättras för alla elever – oavsett årskurs eller skolform – som de långsiktiga målen kan nås. Kommunstyrelsen konstaterar att riktningen är rätt, men att nästa steg i utvecklingen kräver ett fortsatt fokus, välgrundade prioriteringar och en förmåga att hålla fast vid det viktigaste även när omvärlden förändras.

Nedan redovisas kommunstyrelsens rekommendationer och frågeställningar:

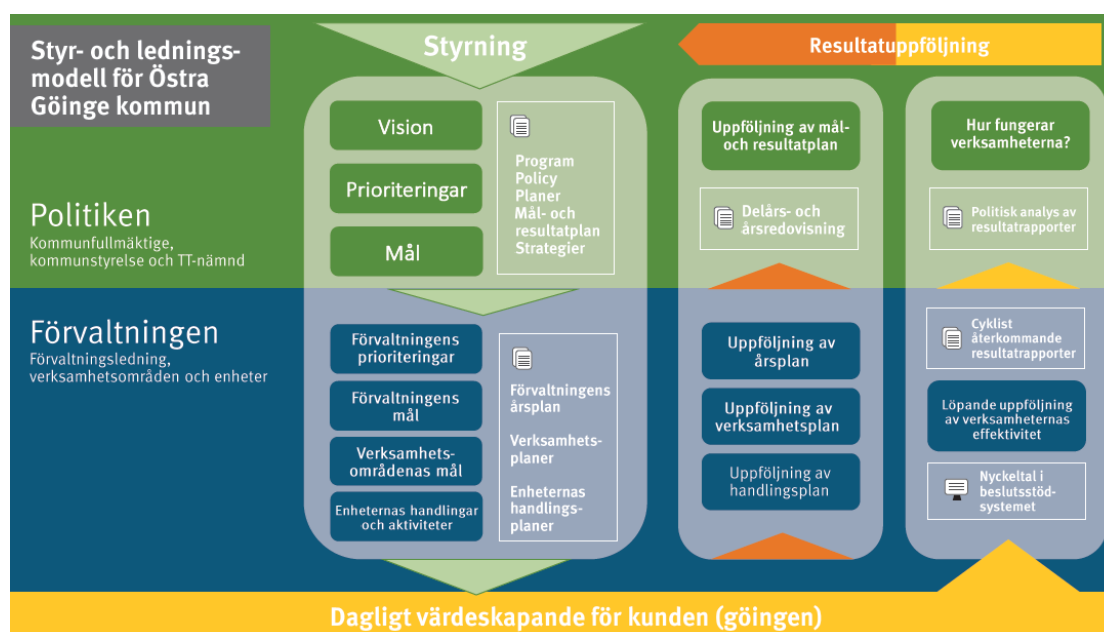
- Tydliggör hur förvaltningen har tolkat och omsatt de politiska intentionerna, särskilt i förhållande till målet om studiero.
- Ge arbetet med studiero ett samlat grepp, på liknande sätt som arbetet med läsning.
- Nästkommande resultatrapport bör innehålla en mer konkret beskrivning av hur verksamheten avser komma till rätta med den bristande studieron.
- Överväg att, i enlighet med skolberedningens rekommendationer, återinföra någon form av symbolisk belöning eller erkännande för goda prestationer – exempelvis premier eller diplom – som ett sätt att lyfta fram positiva exempel och stärka elevernas motivation.
- Tydliggör förvaltningens definition av begreppet ”tillgänglig undervisning” och hur det omsätts i praktiken.
- Inkludera indikatorer kring progression mellan årskurserna, exempelvis från årskurs 6 till 9. Dessa har varit viktiga verktyg för att följa Skolresans effekter.
- Hur kvalitetssäkras avvikelser mellan nationella prov och slutbetyg i åk 9, särskilt i en kommun där en stor andel elever får högre slutbetyg än sina NP-resultat?
- Vad är motsvarigheten till specialpedagogiskt stödet inom läsning som gett så fina resultat i F-6, på högstadienivå?

4 Uppföljning och utvärdering

Nedan följer en kortare beskrivning av den modell enligt vilken kommunstyrelsens resultatutskott arbetar utifrån.

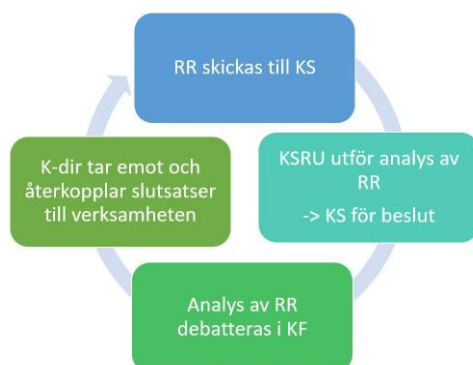
4.1 Modell för uppföljning och utvärdering

En viktig del i alla styr- och ledningsmodeller är att det finns en tydlig metod för hur uppföljning och utvärdering ska fungera. I den av kommunfullmäktige fastställda styr- och ledningsmodellen har dessa delar en uttrycklig och framträdande roll som åskådliggörs enligt nedan.

Resultatrapportering

Förvaltningens arbete för att uppfylla resultatmålen för de prioriterade områdena, följs upp genom cykliskt återkommande resultatrapporter över den fyraåriga planperioden. Enligt en fastställd tidplan följs resultaten upp för ett prioriterat område i taget. Inför varje rapporteringstillfälle väljs en eller flera fokusfrågor ut från det aktuella prioriterade området, se figur nedan. Fokusfrågorna varierar över planperioden och olika aspekter och perspektiv lyfts fram från gång till gång, i syfte att vid periodens slut ha kompletterat varandra till en helhetsbild. Kopplingen mellan prioriterat område och rapportering kärnverksamhet är inte statisk. Fokusfrågorna kan beröra en, flera eller samtliga kärnverksamheter.

RR = resultatrapport
KS = kommunstyrelse
RU = resultatutskott
K-dir = kommundirektör
KF = kommunfullmäktige

4.2 Syfte och metod vid utvärdering av resultatrapport

I analysen kommer man förhoppningsvis att:

- göra en helhetsbedömning i förhållande till målen
- söka framgångsfaktorer respektive söka orsaker till att man inte når målen
- skapa tankar/idéer kring framtida inriktningar/mål

Det finns en rad utgångspunkter för politiker att förhålla sig till inför utvärderingsarbetet. Det är viktigt/nödvändigt att:

- sätta sig in i verksamheterna och förstå dessa
- förstå vad förvaltningen vill med sitt arbete inom olika verksamheter
- förstå vilka utmaningar/prioriteringar verksamheterna har framför sig
- skapa sig en insikt vad som är reglerat i lagar och förordningar
- skilja på verksamheternas grunduppdrag och det som är uppsatt i lokala politiska mål och dokument
- fokusera på resultat och inte på aktiviteter
- förstå att vissa delar av verksamheterna i dagsläget kan vara svåra att följa upp och utvärdera

5 Övergripande dokument

5.1 Styrande dokument för området En bra start i livet

Utöver Mål- och resultatplanen finns som komplement en rad politiskt framtagna dokument. På kommunfullmäktigenivå benämns dess som programhandlingar, policy och långsiktiga planer och har en varaktighet på mer än 10 år. Motsvarande dokument på kommunstyrelsenivå benämns strategier och har ett kortare tidsperspektiv, dock ofta längre än en mandatperiod. För området En bra start i livet finns följande fastställda handlingar på de olika politiska nivåerna.

5.1.1 Kommunfullmäktigenivå

- Mål- och resultatplan 2024 – 2027

5.1.2 Kommunstyrelsenivå

- Strategin En bra start i livet
- Strategin Den goda måltiden

5.1.3 Kommunfullmäktige avseende En bra start i livet

Mål- och resultatplanen 2024 - 2027

En sammanfattning av innehållet som berör En bra start i livet finns i avsnitt 3.1

5.1.4 Kommunstyrelsen avseende En bra start i livet

Strategin En bra start i livet

Strategin tar sin utgångspunkt i sex områden

- Goda livsvillkor och hälsosamma levnadsvanor
- Ansvar i organisationens alla led
- Pedagogiskt ledarskap
- Utveckling av undervisningen
- Samverkan mellan skolan, civilsamhället och vårdnadshavarna
- Trygghet med fokus på god studiemiljö

Strategin Den goda måltiden

Strategin tar sin utgångspunkt i sex områden:

- Goda måltider
- Integrerade måltider – Måltiden ska ses som en resurs genom att den används som pedagogiska verktyg eller vara en viktig del av vården och omsorgen. Genom måltiden kan matgästen ha möjlighet att känna gemenskap, delaktighet och meningsfullhet.
- Trivsamma måltider.
- Näringsriktiga måltider.
- Hållbara måltider – Östra Göinge är en ekokommun och det ska synas i allt som berör måltiden.
- Säkra måltider – den mat som serveras ska vara säker att äta och matgästerna ska känna trygga i att inte bli sjuka av maten.

I strategin finns en rad direktiv till förvaltningen:

- Andelen svenska, närproducerade och ekologiska livsmedel ska konstant öka över tiden och menyn ska präglas av en tydlig säsonganpassning.
- Verksamheterna ska säkerställa att måltiderna ingår som en viktig del av kommunens folkhälsoarbete.
- Måltiderna ska ses som integrerad del av kommunala verksamheter och bidra till förskolans och skolans läroplaners måluppfyllelse.
- Matgästens behov ska vara i fokus för varje medarbetare. Verksamheterna ska sträva efter att uppmuntra personalen att delta i måltiden tillsammans med barn, elever och omsorgstagare.
- Alla berörda invånare i Östra Göinge ska erbjudas en god och näringsriktig måltid samtidigt som det ska eftersträvas en bredd och variation av utbudet.